

KONUT
(ASAL İŞLEVLER - KISMI ASAL
İŞLEVLER)

1. KONUTTA YER ALAN EYLEMLER - EYLEM ANALİZİ

İnsanlar doğal ve yapay çevre içindeki yaşamlarını sürdürebilmek için çeşitli gereksinimleri karşılamak zorundadırlar. İnsanların yaşamı içinde beliren ilk ve en önemli gereksinimleri korunma, barınma ve güvenlidir.

Konutta ana eylem BARINMA' dır. Yani insanın doğanın olumsuz etkilerinden kendini koruması, konutta yer alan eylemlerin temelini oluşturur. Gerek insan boyutları, gerekse bunlardan kaynaklanan çevre koşullarının konfor performansı ve yaşamın sürdürülmesi, içinde bulunulan eylemle belirlenebilir.

Eylem niceliklerinin yani konutta yer alan eylemlerin cins ve sayılarının belirlenebilmesi için, tümdengelim yolu ile ana eylemden hareketle alt eylemlere doğru eylem sisteminin farklı seviyelerde açıklanması, analiz edilmesi gerekir.

Eylemler seti bir sistem olarak ele alınıp, alt sistemlerine açıldığında, BARINMA ana eylemi genelde şu eylemler oluşmaktadır:

- ✓ Girme
- ✓ Dolaşma
- ✓ Depolama
- ✓ Oturma
- ✓ Misafir kabul etme
- ✓ Yatma
- ✓ Yemek hazırlama
- ✓ Yemek yeme
- ✓ Yıkanma
- ✓ Temizleme-Yıkama-Boşaltma
- ✓ Özel uğraşlar (hobi)

Bu ana eylemler de kendi içinde alt eylemlere açılır.

Örnek olarak yemek hazırlama eylemi alt eylemlerine ayrılırsa;

«yemek hazırlama» eyleminin şu alt eylemlerden oluştuğu görülür:

- Hazırlama
- Karıştırma
- Pişirme
- Servis yapma
- Bulaşık yıkama

Bu eylemler de kendi içlerinde alt eylemlere açılabilir.

«Pişirme» eyleminin şu alt eylemlerden oluştuğu görülür:

- Kaynatma
- Tava yapma
- Izgara yapma
- Fırınlama
- Kızartma

Konutta Yer Alan eylemlerin Açınımı : (Ağat, İ.T.Ü.)

- Eve giriş
- Girişte dışa ait giyim eşyalarının bırakılması
- Karşılama, uğurlama eylemleri ve dışla ilgili kısa iş ilişkileri
- El yıkama, misafir tuvaleti
- Gıda malzemelerinin konuta girişi, yerleştirilmesi, kısa ve uzun süreli depolanması,
- Kahvaltı ve yemek hazırlama, pişirme, sofraya hazırlama
- Yemek yeme (Kapalı mekânda ve açık havada)
- Sofranın kaldırılması
 - Artan gıdaların yerleştirilmesi
 - Çöpün atılması
 - Bulaşıkların yıkanması, kaldırılması
- Oturma (Kapalı mekânda ve açık havada)
 - Ev halkının birlikte oturması, sohbet, radyo, müzik dinleme, TV izleme
 - Misafir kabulü
 - Kişinin yalnız oturması, gazete, kitap okuma, müzik dinleme, TV izleme
- Boş vakitleri değerlendirme (Çalışma-hobby ve bunlarla ilgili öteberinin saklanması)
 - Küçük çocuklarda oyun
 - Öğrencilerde ders çalışma
 - Okuma, yazma, müzik yapma, koleksiyonlar ve

diğer hobiler

Dikiş, örgüt, yazışmalar, ev idaresi hesapları

Mesleki gelişim ya da gelir temini için evde çalışma

- Uyuma (ana baba, çocuklar, ailenin diğer kişileri, misafir)

- Soyunma, giyinme, giyeceklerin ve çamaşırların

saklanması

- Yıkama

- Tuvalete gitme

- Küçük çocukların ve hastaların bakımı

- Çamaşırların yıkanması, ütülenmesi, onarımı

- Evin temizlenmesi, temizlik gereçlerinin kaldırılması

- Evin ısıtılması, yakıt depolama sorunu, artıkların atımı

1.1. Eylem Bağları

Ayrı ayrı saptanmış olan eylem bağları çeşitli tekniklerle bir bütün olarak gösterilebilir (**İlişki matrisi**, işlev şemaları, ilişki şemaları).

İşlev şeması örneği

Buna göre, Eylemler arasında istenen yakın ilişkiler

- Uyuma-yıkanma-tuvalete gitme
 - Ana-baba uyuma-küçük çocukların bakımı
-
- Konuta giriş-gıda malzemelerinin yerleştirilmesi
(gıda malzemelerinin taşınması)
 - Yemek pişirme-yemek yeme
 - Konuta giriş-oturma (misafir kabul etme)
-
- Oturma-yemek yeme
 - Çalışma-konuta giriş
 - oturma (çalışma türüne bağlı)
 - uyuma
 - Mutfakta çalışma-küçük çocuklara nezaret etme
 - ailenin toplu hayatına katılma
- Gece grubu
- Gündüz grubu

Eylemler arasında istenmeyen ilişkiler:

- İstenen yakın eylem ilişkilerinin sağlanamaması ya da uzak olması.

Çocuk yatak odalarının ebeveyn yatak odasından uzak konumlandırılması.

Ortak banyonun çocuk yatak odalarından uzak konumlandırılması.

- Gece ve gündüz grubuna ait eylemlerin birbirine karışması. Bu eylem alanlarının birbirini kesmesi.

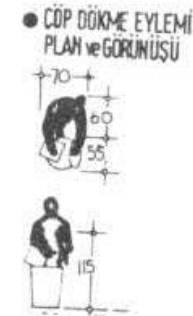
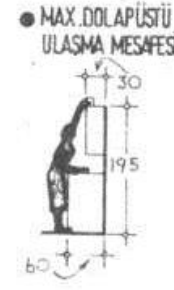
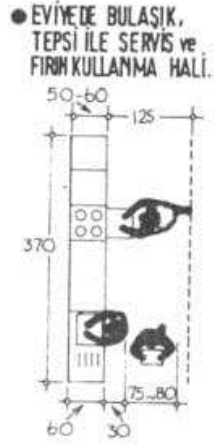
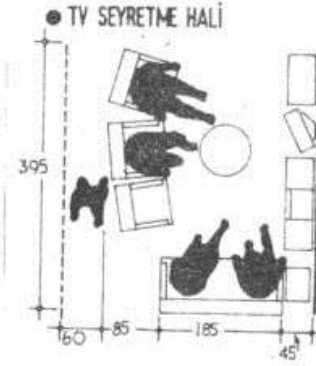
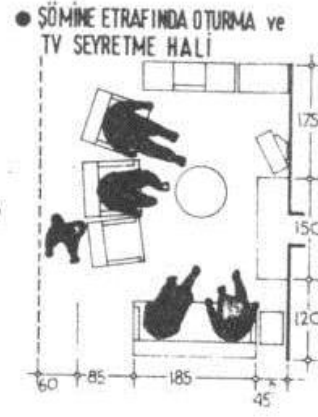
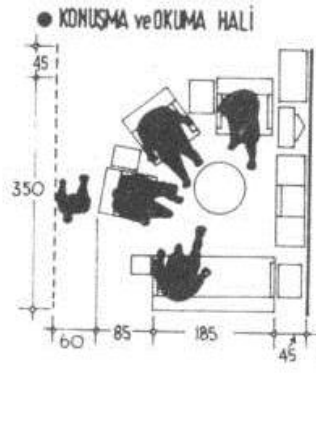
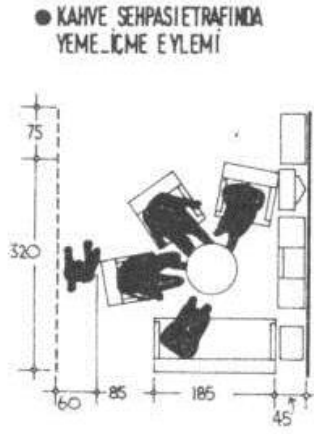
Yaşama mekânının içinden yatak odalarına geçiş .

- Geçişler için büyük alanların kullanılması.

Gereğinden büyük giriş holü (antre) yapılması, uzun ve labirent şeklinde koridorlar.

- Geçişlerin eylem bölgelerinin içinden geçmesi, diğer eylemleri rahatsız etmesi.

Mutfaktan garaj-kiler-çamaşırılık gibi servis mekânlarına geçiş olması, mutfaktaki eylem alanlarını kısıtlayacaktır.

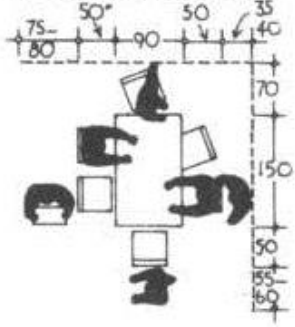
Konutta yer alan eylemler (minimum ölçüler)

oturma grubu arkasında geçiş için= 60 cm,

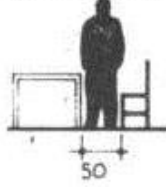
Masa ve sıradan kalkarken = 70 cm,

Mutfakta fırın kullanma= 120 cm,

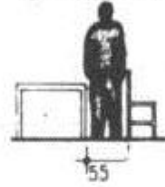
● YEMEK MASASINDA OTURMA ve ETRAFINDA HAREKET HALI

● MASA ve MASADAN ALÇAK ELEMAN ARASINDAN GEÇİŞ HALİ

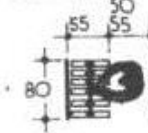
● MASA ve MASADAN YÜKSEK ELEMAN veya DUVAR ARASINDAN GEÇİŞ HALİ

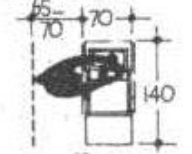
● DUVAR İLE YÜKSEK BİR ELEMAN ARASINDAN GEÇİŞ HALİ

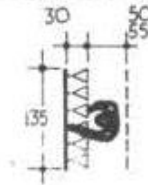
● ELBİSELERİ ASKIYA ASMA HALİ

● ÇOCUK ARABASINI HAZIRLAMA HALİ

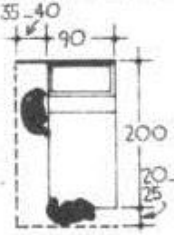
● ELB. ÇENGELE ASMA

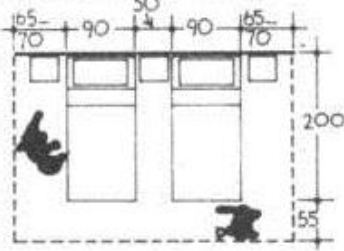
● PAZU GIYMEE YARDIM ETME HALİ

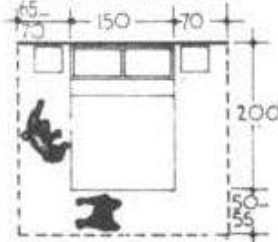
● YATAK DÜZELTME

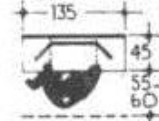
● İKİ YATAK ARASINDA DOLAŞIM

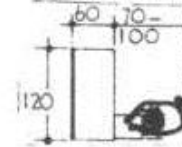
● ÇİFT KİŞİLİK YATAK ETRAFINDA DOLAŞIM

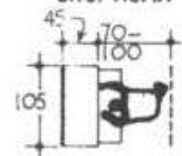
● TUVALET MASASINDA

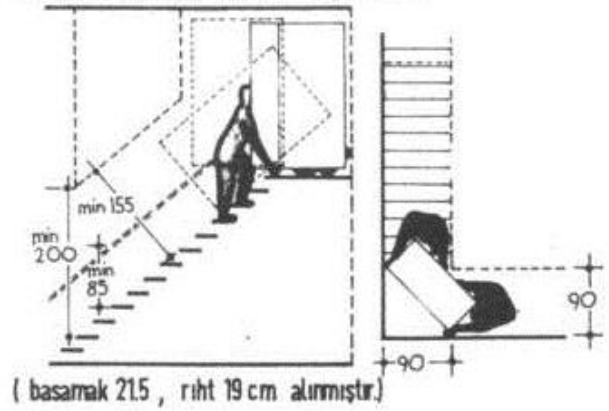
● DOLAPTAN GIYSI ALMA

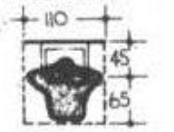
● DOLAP ÇEKMECESİNDEN GIYSI ALMA

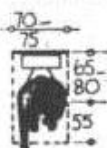
● MİN. DEĞERLERDE İKİ ELBİSE DOLABININ MERDİVENLERDE YUKARIYA ÇIKARILMASI HALİ

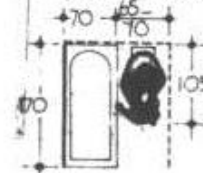
● YÜZ YIKAMA

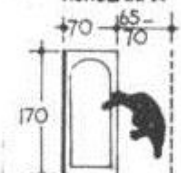
● WC KULLANILMASI

● BANYODAN SONRA ÇOCUĞUN KURULANMASI

● BANYODAN SONRA KURULANMA

Konutta yer alan eylemler

İki yatak arası= 70 cm,

dolaptan giysi alam=100 cm,

yüz yıkama= 110 cm,

WC kullanımı=75 cm genişlik, 65/80+55 cm uzunluk)

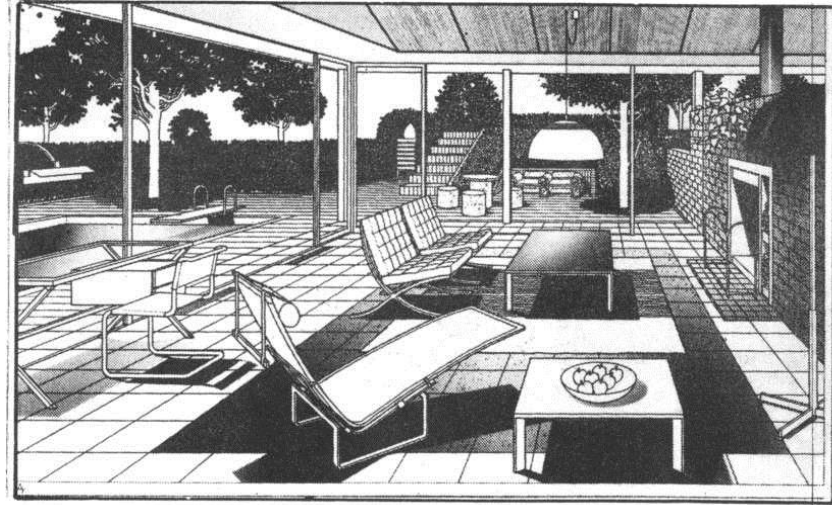
Asal ve Kısmi Asal İşlevler

<ul style="list-style-type: none">• Dışa açık mekanlar (Genel kullanımlı)	<ul style="list-style-type: none">• Dışa kapalı mekanlar (Özel kullanımlı)	<ul style="list-style-type: none">• Bölümleri ya da mekânları bağlayan ara mekanlar (Hizmet alanları)
Oturma Odası / Yaşama Mekanı	Ebeveyn Yatak Odası	Giriş holü
Yemek Yeme Mekanı	Çocuk Yatak Odası	Tuvalet
Teras ve Balkonlar	Banyo	Mutfak
		Kiler, garaj, depo, hizmetli odası, çamaşır odası vb.
<ul style="list-style-type: none">• Oturma odası (Yaşama mekanı) Oturma, sohbet, müzik dinleme, TV izleme, oyun, okuma. <u>donatı elemanları:</u> koltuk, kanepa, sehpa, kitaplık, TV ünitesi	<ul style="list-style-type: none">• Ebeveyn yatak od. giyinme-soyunma, çalışma, oturma, yatma. <u>donatı elemanları:</u> yatak, komodin, makyaj masası, ayna, şifonyer, dolap)	<ul style="list-style-type: none">• Giriş holü Girme-çıkma, <u>donatı elemanları:</u> ayakkabılık, şemsiyelik, telefon)
<ul style="list-style-type: none">• Yemek yeme mekanı Yemek yeme, oturma, kahvaltı, güneşlenme. <u>donatı elemanları:</u> büfe, yemek masası, sandalye	<ul style="list-style-type: none">• Çocuk yatak od. Yatma, oyun, çalışma, oturma, giyinme-soyunma. <u>donatı elemanları:</u> yatak, komodin, dolap, masa, ayna, şifonyer	<ul style="list-style-type: none">• Tuvalet Boşaltım, el yıkama <u>donatı elemanları:</u> klozet, hela taşı, lavabo
<ul style="list-style-type: none">• Teras ve balkon Yemek yeme, oturma, kahvaltı, güneşlenme. <u>donatı elemanları:</u> Masa, sandalye, oturma grubu	<ul style="list-style-type: none">• Banyo Isıtma, depolama, yıkama, yıkanma. <u>donatı elemanları:</u> küvet, klozet, duş, çamaşır makinesi	<ul style="list-style-type: none">• Mutfak Depolama, hazırlama, yıkama, pişirme, <u>donatı elemanları:</u> tezgâh, dolap, fırın, evye, buzdolabı, bulaşık makinesi, masa, sandalye.

1. YAŞAMA MEKANI EYLEMLERİ

Tanım ve Eylemin İnsan Yaşamındaki Yeri

Yaşama eylemleri insanın günlük yaşamında gerçekleştirdiği eylemlerin büyük bir bölümünü kapar. Konut içinde bu eylemin gerçekleştirildiği mekana «yaşama mekanı», «salon» veya «oturma odası» denir.

Bir yaşama mekanı

Yaşama mekanı konut içinde yaşayan bireylerin sosyal gereksinimleri için düzenlenmiş bir mekân olup, konut içinde yaşayan bireylerin birlikte oturdukları, sohbet ettikleri, müzik dinledikleri, TV ve radyo gibi araçlar aracılığı ile dolaylı bir şekilde dış dünya ile ilgilendikleri hacimdir.

Gerektiğinde yemek yeme eylemi de bu mekanda yer alabilmektedir.

Yaşama mekanında bireyler konut içinde buldukları zamanda, konut dışı sosyal ilişkilerinde sürdürüldüğü yerdir. Konut sakinleri misafirlerini burada ağırlarlar. Konut, dış dünyaya balkon veya teras aracılığı ile bu hacimden açılmaktadır.

Mekanın Donatım Elemanları

Yaşama mekanı içinde donatı elemanı olarak en az bir oturma grubu ve istenildiğinde içine televizyon yerleştirilebilen büfe-kitaplık veya TV ünitesi bulunmalıdır.

Oturma grubu özel olarak düzenlenebilir ancak, genel olarak üçlü, ikili ve iki tek koltuk olmak üzere «yedi kişilik» oturma grubunu oluşturmaktadır. Bu gruba ev sahibinin oturduğu bir puf da eklenebilir. Oturma grubu modüler elemanlardan oluşabileceği gibi L, U gibi eklenmiş formlu oturma grupları da kullanılmaktadır. Ayrıca oturma grubunu tamamlayan sayıda ve gerekli yerlerde sehpa da yer alır.

Alışılmış koltuk takımından başka bir de sohbet köşesi olarak iki, üç veya dört koltuktan oluşan bir oturma köşesi de oluşturabilir.

Büfe ve kitaplıklar ve TV üniteleri genel olarak çok çeşitlidirler. Parçalar halinde olup mekanın çeşitli yerlerinde bulunanlar olduğu gibi, bir duvarda bir bütün halinde olanlar da vardır. Eskiden «vitrin» adıyla anılan ve mekan içinde yeri değiştirilebilen TV ünitelerinin, günümüzde TV ünitesi-kitaplık modülleri şeklinde ve mekanda sabit donatı olarak yer aldığı görülmektedir.

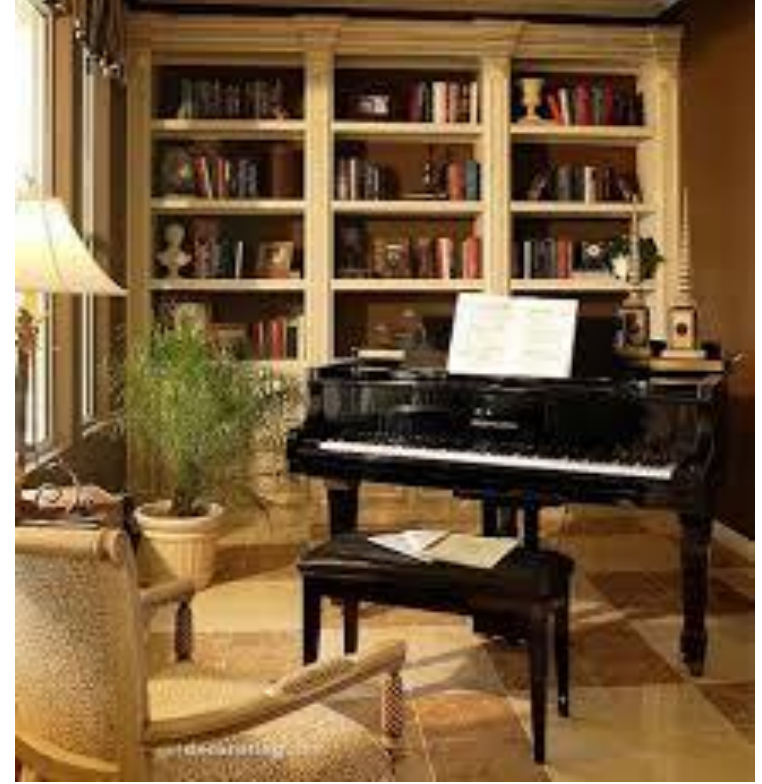
Mekan büyüdükçe çok çeşitli donatım elemanları ile yaşam mekanını zenginleştirmek ve kullanımını artırmak olanağı da vardır. Örneğin; çeşitli çiçek veya sergilenecek eşya sehpaları, içecek köşesi, çeşitli dekorasyon eşyaları, sallanır koltuk, müzik seti gibi.

Çeşitli aydınlatma elemanları mekanın dolaylı-endirekt aydınlatmasında kullanılabilir. Yaşam mekanı uygun ise iki koltuk arasına bir sehpa ve aydınlatma elemanı (abajur) ile bir gazete okuma köşesi de düzenlenebilir.

Yaşama mekanları yeterli büyüklüğe sahipse, mekanda şömine ve piyano köşesi yer alabilir.

Yaşama mekanları yeterli büyüklüğe sahipse, mekanda şömine ve piyano köşesi yer alabilir.

Günümüzde yaşama mekanları yemek yeme eylem alanları da yer almaktadır.

İki veya daha çok katlı müstakil konutlarda tasarlanan galeri boşlukları ile yaşama mekanlarının daha geniş ve aydınlık olması sağlanırken, üst katlardaki mekanların salonla görsel ilişkisi kurulabilmektedir.

Yaşama mekanı ve içindeki donatılar konut kullanıcısının sosyal ve kültürel yaşamını yansıtır.

Mekanın Özellikleri ve İşlevsel Açılımı

- ✚ Yaşama mekanı konutun en önemli mekanlarından bir tanesidir. Genellikle konutun manzaraya açılan ön tarafında diğer mekanlarla ilişkili olarak düzenlenir ve konutun gündüz bölümünü oluşturur.
- ✚ Kullanışlı bir iç düzenleme için yaşama mekanında bir kenarın en az 4.20 m olması önerilmektedir. (Günümüzde, apartman dairelerinde salon için en az 30 m² alan gereklidir.)

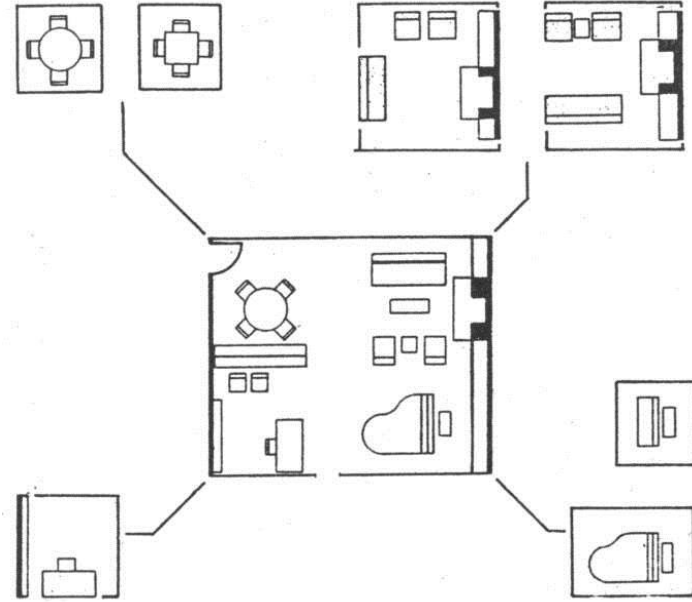
Yaşama mekanı büyüklüklerine göre düzenleme biçimleri

Yaşama mekanında yer alan eylemleri dört grupta toplayabiliriz:

- Dinlenme-Sohbet-Oturma,
- Müzik-Radyo dinleme-TV seyretme,
- Oyun oynama,
- Çalışma-Kitap okuma eylemleri.

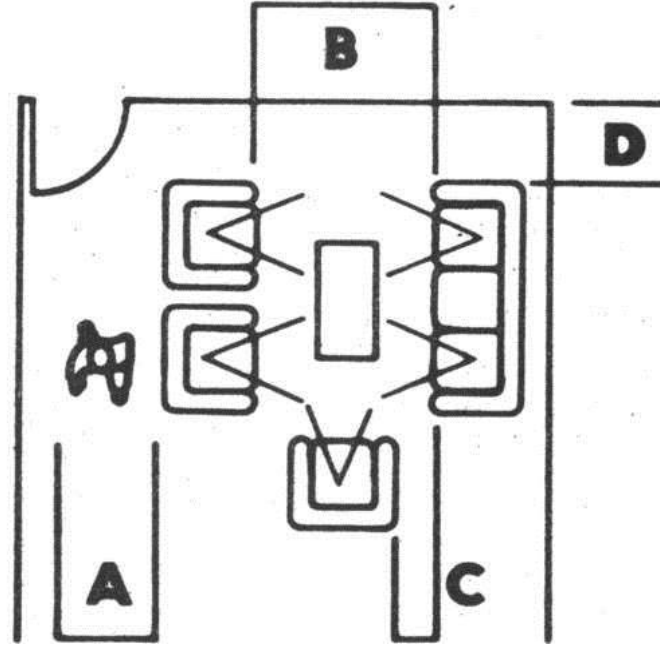
Mekan ve Düzenleme İlkeleri

Yaşama mekanı, şekilde incelenen dört ana eylem alanlarının kullanıcı istek ve görüşleri doğrultusunda birbirleri ile ilişkili kılınarak, birbirlerinin eylem alanlarını rahatsız etmeden, ortak dolaşım alanlarıyla bağlanarak oluşturulmakta ve böylece düzenlenmektedir.

Yaşama mekanında yer alan eylem alanları ve bu alanların tek tek incelenmesi .

Konutlarda gereksiz alan kayıplarını azaltmak amacıyla yaşama mekanı, kullanıcının görüşleri doğrultusunda uygun olarak düzenlenerek, kullanılmayan kayıp alanlar ve gereksiz büyüklükteki dolaşım alanlarından doğan kayıplar en aza indirilerek tasarlanır.

Oturma grubunun düzenlenişinde, gerekli olan A, B, C, D boyutlarının gösterilmesi.

Yaşama Mekanı - Genel Düzenleme İlkeleri

- Genellikle yaşama mekanı olanaklar çerçevesinde zamana bağlı değişik düzenlemelere elverişli olabilmelidir.
- Yaşam mekanı oturma eylemine cevap verebilen, çeşitli yaş gruplarındaki insanların değişen isteklerini karşılayan ve çeşitli aile büyüklerine uyabilen düzende olmalıdır.
- Bitişik durumlu yapılarda yaşama mekanı komşu konutun yatak odasına veya çocuk odasına bitişik olarak tasarlanmamalıdır.
- Yaşam mekanı konutun dışı en fazla açık mekanlarından olduğundan, konutun girişi ile doğrudan ilişkili olmalıdır. Konuta dışarıdan gelecek misafirlerin konutun özel alanlarına geçmeden yaşama mekanına ulaşmaları sağlanmalıdır.

- Özellikle yaz aylarında konutun dışa açılan balkon, teras gibi mekanları ile doğrudan bağlantısı olmalıdır.

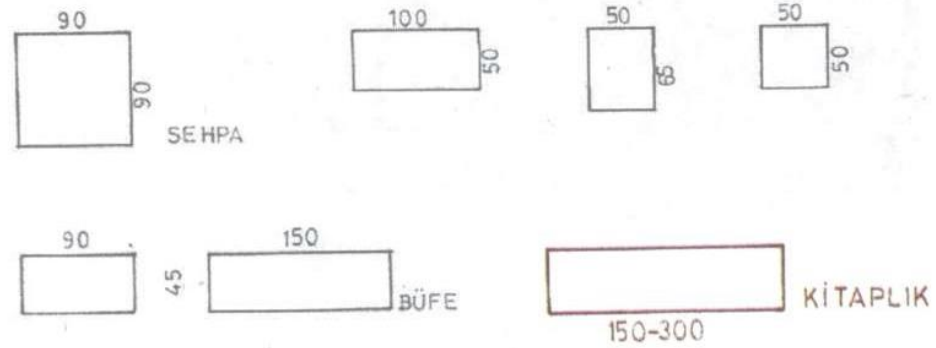
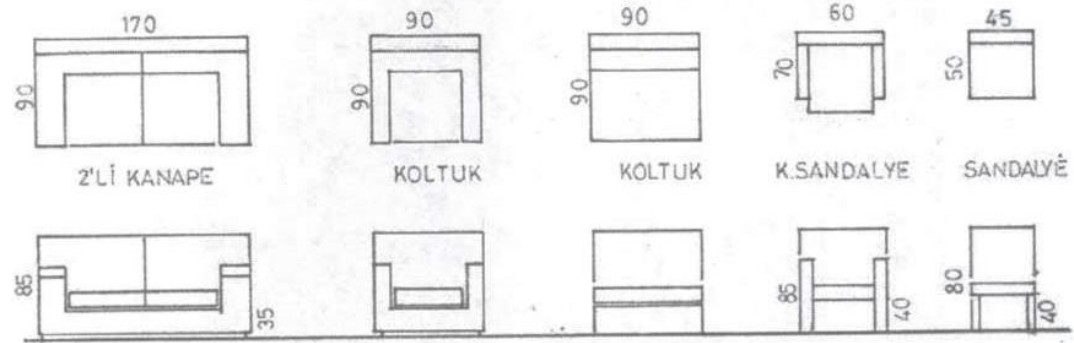
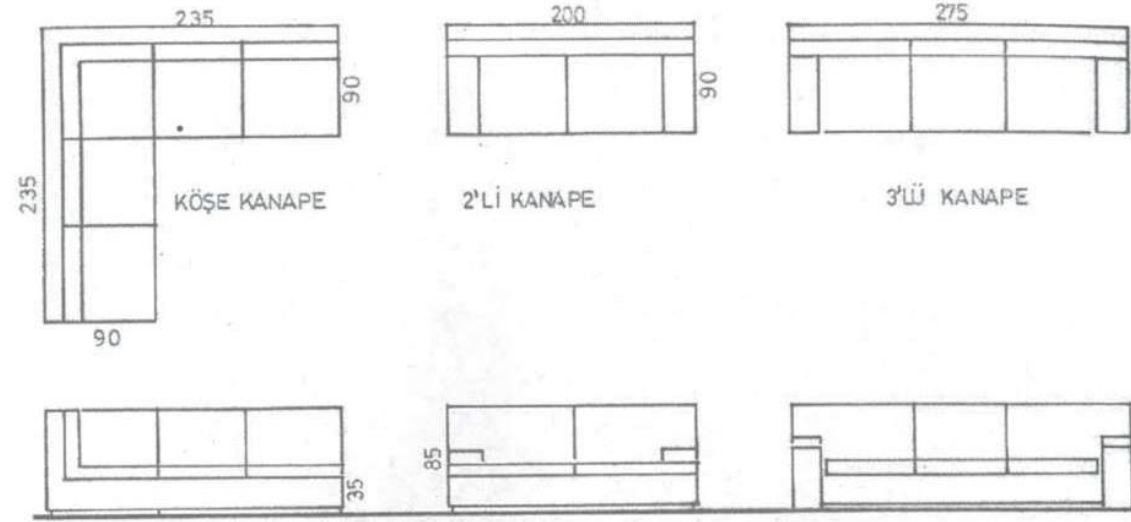
- Küçük alanlı konutlarda olduğu gibi, zorunlu durumlar dışında konutun gece bölümüne yaşam mekanının içinden geçilmemelidir.
- Yaşama mekanı için en uygun yön güney yönüdür.
- Yaşama mekanlarında doğaya açılma ve güneşlenme önemli bir faktördür.

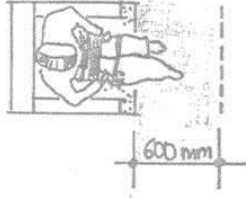

Yaşama Mekanı - İç Mekan Düzenleme İlkeleri

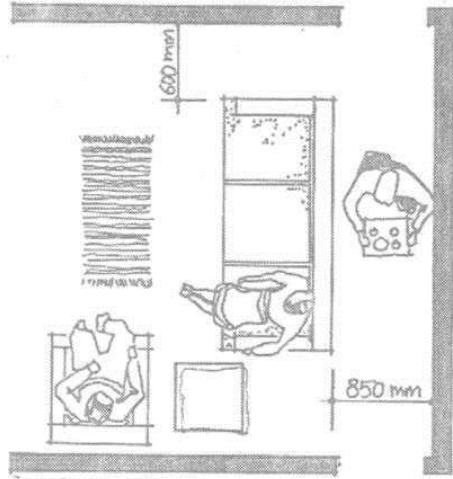
- Oturma elemanları grubu bireylerin birbirlerini rahatça görebilecekleri biçimde düzenlenmelidir.
- Oturma grubunda oturan insanların arasından geçen bireyler grup içindeki bireyleri rahatsız ederek dikkatlerini dağıtacağından, ana dolaşım alanları oturma grubunun dışından geçmelidir. Oturma grubu elemanları arasında oturan bireyler için gerekli kullanım ve geçiş alanları bırakılmalıdır.
- Oturma grubu mekanda konuşma ve sohbeti aksatmayacak bir alanda düzenlenmelidir. Grubun sohbet eylemi dışındaki diğer eylemleri örneğin manzara, TV seyretme eylemleri de düzenlemede göz önüne alınmalıdır.
- Mekanda bir şömine isteniyorsa sakın duvar yüzeyleri veya uygun köşelerde içe dönük olarak düzenlenmelidir.
- Duvar ve pencere kenarında yeterli temizlik ve kullanım uzaklıkları bırakılmalıdır.

Yaşama asal işlevi donatıları

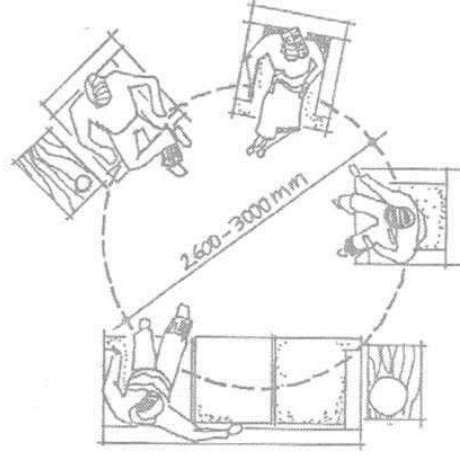

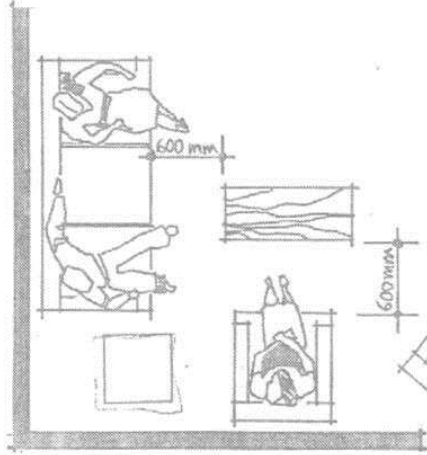
Oturan bir insanın kullanım uzaklığı ... 600 mm.

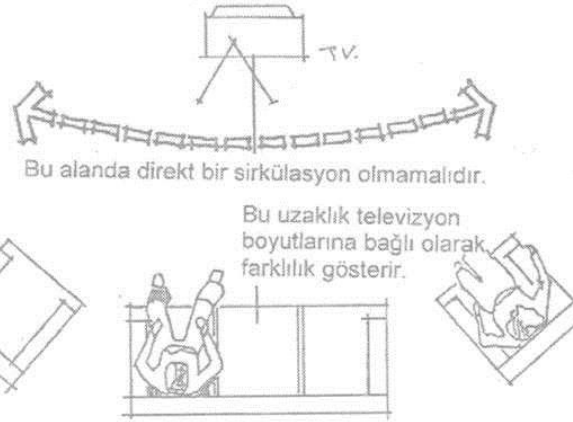
ÖLÇEK 1/50

Grup oturmalarda sosyal aktivitenin sağlanması,
Yeterli çap 2600-3000 mm.

Bir sehpa ve diğer mobilyalar arasında
yeterince mesafe bırakılmalıdır.

Bu alanda direkt bir sirkülasyon olmamalıdır.

Bu uzaklık televizyon
boyutlarına bağlı olarak
farklılık gösterir.

Pencereler bu yönde yer almamalıdır.

Yaşama mekanının düzenlenmesinde temel ilkeler

ZEMİN
KAT PLANI
ALAN 193,4 m²